

โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน
สำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

The enhancing competency program learning management of flipped
classroom for teacher under the Mahasarakham Primary Educational
Service Area Office 2

สุพิชชา มาตเลิง
Supitcha Matlerng
ไพโรจน์ กลิ่นกุหลาบ
Pairoj Klinkulab

มหาวิทยาลัยศรีปทุม วิทยาเขตขอนแก่น
Sripatum University Khonkaen Campus
E-mail: Supitchamatlerng@gmail.com

Received: 21 March 2025; Revised: 10 April 2025; Accepted: 23 August 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 2) สร้าง และตรวจสอบยืนยันความเหมาะสม ประเมินความเป็นไปได้ และ ความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 2 จำนวน 302 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลการ สัมภาษณ์ จำนวน 6 คน ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบยืนยันโปรแกรมโดยวิธีการสนทนากลุ่ม จำนวน 5 คน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ความเป็นประโยชน์ จำนวน 15 คน โดยเลือกแบบ เจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของโปรแกรม สถิติที่ใช้ ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับ ด้านสำหรับครู โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และสภาพที่พึงประสงค์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก และความ ต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู เรียงลำดับ ความสำคัญ ของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านสื่อ และเทคโนโลยี ด้านการออกแบบการ จัดการเรียนรู้ ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ตามลำดับ 2) โปรแกรม เสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผล ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไป

ได้ และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับ
ครู โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนาโปรแกรม, สมรรถนะครู, การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน

Abstract

This research article aims to: 1) Study the current conditions, desired conditions, essential needs, and instructional management approaches of the flipped classroom model in schools under Mahasarakham primary educational service area office 2 2) Develop and validate the appropriateness, feasibility, and benefits of a competency enhancement program for teachers in implementing the flipped classroom model in schools under Mahasarakham primary educational service area office 2. The sample group consisted of 302 teachers from schools under the jurisdiction of the Mahasarakham primary educational service area office 2. Additionally, six key informants were interviewed, five experts participated in a focus group discussion for program validation, and 15 stakeholders evaluated the appropriateness, feasibility, and benefits of the program through a purposive sampling method. The research instruments included questionnaires, semi-structured interviews, focus group discussion records, and evaluation forms assessing the appropriateness, feasibility, and benefits of the program. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation.

The research findings revealed that: 1) The current level of competency enhancement in implementing the flipped classroom model for teachers was moderate overall, while the desired level was high. The most essential needs for competency enhancement, ranked in order of priority, were: media and technology, instructional design, learning objectives, and assessment and evaluation, 2) The competency enhancement program for implementing the flipped classroom model in schools comprised the following components: 1) Principles 2) Objectives 3) Content, which included three learning units: (1) setting learning objectives and instructional design, (2) media and technology, and (3) assessment and evaluation (4) Development methods, consisting of self-directed learning, experiential learning, and training with seminars (5) Evaluation assessment of the program's appropriateness, feasibility, and benefits indicated that the overall appropriateness was at the highest level, feasibility was at the highest level.

Keywords: Competency enhancement program, Teacher development, Flipped classroom,

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้ความสำคัญกับการพัฒนาครู โดยมุ่งเน้นให้ครูเป็นบุคลากรที่มีคุณภาพ มีมาตรฐาน และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับการศึกษาในยุคปัจจุบันและอนาคต ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้ "การศึกษา" หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความจริงของบุคคลและ สังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรมการสืบสานทางวัฒนธรรมการสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้า ทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้ บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยหมวด 1 บททั่วไป ความมุ่งหมายและหลักการ มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและของคุรุสภาที่เน้นการอบรมสมรรถนะด้านทักษะและความรู้ของครูอย่างต่อเนื่องเพื่อความยั่งยืนในวิชาชีพ ซึ่งเป็นสมรรถนะของครูในศตวรรษที่ 21 ทำให้มีความตื่นตัวทันต่อเหตุการณ์ และสามารถปรับปรุงพัฒนาตนเองและองค์กร ได้ในอนาคตกุศใหม่แห่งศตวรรษที่ 21 (คุรุสภา, 2563)

ปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ทั้งในด้านอุตสาหกรรม เศรษฐกิจ สังคมและด้านการศึกษา การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในศตวรรษที่ 21 นี้ ส่งผลต่อวิถีการดำรงชีพของสังคมอย่างทั่วถึง ทำให้การเรียนรู้ในศตวรรษนี้เปลี่ยนแปลงไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวนักเรียนแห่งยุคที่มาพร้อมกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี (สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ, 2553) จึงจำเป็นต้องปลูกฝังการคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียน ด้วยการคิดวิเคราะห์เป็นการคิดระดับสูงของมนุษย์ที่มีความสำคัญต่อมวลมนุษยโลก การคิดวิเคราะห์ทำให้นักเรียนเกิดการไตร่ตรอง มีความรอบคอบ และมีเหตุผลต่อการตัดสินใจในสถานการณ์ต่าง ๆ (ชบาพร พิมวัน, 2563) กระบวนการคิดวิเคราะห์เป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดด้านอื่น ๆ ที่สูงขึ้น การคิดวิเคราะห์จะช่วยให้รู้ข้อเท็จจริง รู้เหตุผลเบื้องต้นของสิ่งที่เกิดขึ้น เข้าใจความเป็นมาเป็นไปของเหตุการณ์รู้ว่าเรื่องนั้นมีองค์ประกอบอะไรบ้าง รู้รายละเอียดของสิ่งต่าง ๆ ทำให้ได้ข้อเท็จจริงที่เป็นพื้นฐานความรู้ เพื่อนำไปใช้ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาได้อย่างถูกต้อง (มนตรี วงษ์สะพาน, 2556)

การเตรียมนักเรียนให้พร้อมกับชีวิตในศตวรรษที่ 21 ถือเป็นเรื่องสำคัญที่ครูต้องมีความตื่นตัวและเตรียมพร้อมในการจัดการเรียนรู้ เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีทักษะสำหรับการออกไปดำรงชีวิตในโลกในศตวรรษที่ 21 ที่เปลี่ยนไปจากศตวรรษที่ 20 โดยทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ทักษะที่สำคัญที่สุด คือ ทักษะการเรียนรู้ (Learning Skill) ส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เด็กในศตวรรษที่ 21 นี้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะจำเป็นสำหรับการเรียนรู้เพื่อมีชีวิตในโลกยุคศตวรรษ ที่ 21 ปัจจุบันการเรียนรู้สาระวิชา (Content) ควรเป็นการเรียนจากการค้นคว้าเองของศิษย์ โดยครูช่วยแนะนำ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิตช่วยออกแบบกิจกรรมที่ช่วยให้นักเรียนแต่ละคนสามารถประเมินความก้าวหน้าของการเรียนรู้ของตนเองได้พัฒนาศักยภาพทางความคิด การตัดสินใจ สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่นได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสม (วิจารณ์ พานิช, 2556)

แนวคิดที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับบทบาทที่ครูควรจะเป็นในศตวรรษที่ 21 ที่กล่าวมาข้างต้นก็คือ แนวคิด "ห้องเรียนกลับด้าน" (Flipped Classroom) เป็นอีกหนึ่งแนวทางของการจัดการเรียนการสอนแบบใหม่ แนวคิดหลักของ "ห้องเรียนกลับด้าน" คือ "เรียนที่บ้าน ทำการบ้านที่โรงเรียน" เป็นการนำสิ่งเดิมที่เคยทำในชั้นเรียนไปทำที่บ้าน และนำสิ่งที่เคยถูกมอบหมายให้ทำที่บ้านมาทำในชั้นเรียนแทน โดยยึดหลักที่ว่าเวลาที่นักเรียนต้องการพบครูจริง ๆ คือ เวลาที่เขาต้องการความช่วยเหลือ เขาไม่ได้ต้องการให้ครูอยู่ในชั้นเรียนเพื่อสอนเนื้อหาต่าง ๆ เพราะเขาสามารถศึกษาเนื้อหาเหล่านั้น ๆ ด้วยตนเองถ้าครูบันทึกวีดิโอการสอนให้เด็กไปดูเป็นการบ้าน แล้วครูใช้ชั้นเรียนสำหรับชี้แนะนักเรียนให้เข้าใจแก่นความรู้จะดีกว่า (เชิญตะวัน สุวรรณพานิช, 2556)

ครูผู้สอน ซึ่งเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ ครูจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความสามารถ ทักษะ ฯลฯ เหล่านี้เพื่อให้เป็นครูมืออาชีพ ประกอบด้วย 1. ด้านหลักสูตร(Curriculum) 2. ด้านการจัดการเรียนรู้ (Instruction) หมายถึง การเลือกวิธีสอนและเทคนิคการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ 3. ด้านการวัดผล (Measuring) หมายถึง การเลือกวิธีการวัดผลที่เหมาะสมและสามารถวิเคราะห์ผลได้ 4. ด้านการประเมินผลการจัดการเรียนรู้ (Evaluating) หมายถึง ความสามารถในการประเมินผลของการจัดการเรียนรู้ทั้งหมดได้ (Hough and Duncan 1970) จะเห็นได้ว่าครูเป็นบุคลากรที่มีบทบาทสำคัญในกระบวนการจัดการศึกษา คุณภาพของครูจึงมีความสำคัญ เพราะครูที่มีคุณภาพจะส่งผลต่อผู้เรียนให้มีคุณภาพ ครูจึงมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างมีความสุข คุณภาพของครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการเรียนรู้ของผู้เรียน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2556)

ในปัจจุบันครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ยังยึดการสอนแบบดั้งเดิมยึดติดรูปแบบการสอนที่เน้นสอนนักเรียนพร้อมกันทั้งห้องเรียนด้วยวิธีการเดียวกัน ไม่ได้คำนึงถึงความแตกต่างรูปแบบการเรียนรู้ของนักเรียนแต่ละคน ส่งผลให้การประเมินด้านผู้เรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้กำหนดนโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ในการส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา โดยพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความรู้ มีสมรรถนะด้านวิชาการ ทักษะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยี ขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้ผ่านแพลตฟอร์มการเรียนรู้เทคโนโลยีดิจิทัลให้แก่ผู้เรียนทุกที่ทุกเวลา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2, 2567)

จากความเป็นมาและปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีบทบาทและภาระหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ จึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพด้านการจัดการเรียนรู้

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
- 2) เพื่อสร้าง และตรวจสอบยืนยันความเหมาะสม ประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ขั้นตอนที่ 1.1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู

1.1.1 แหล่งข้อมูล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ปีการศึกษา 2567 โดยผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนประชากรกับตารางสำเร็จรูปของเครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้จำนวน 302 คน

1.1.2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ของการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู มีค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อประเมินสภาพปัจจุบัน ตั้งแต่ 0.273 - 0.744 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน เท่ากับ 0.899 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเพื่อประเมินสภาพที่พึงประสงค์ ตั้งแต่ 0.348 - 0.946 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาพที่พึงประสงค์ เท่ากับ 0.976

1.1.3. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล 1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ 2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation, S.D.)

ขั้นตอนที่ 1.2 การศึกษาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้สำหรับครูโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และครูหัวหน้าวิชาการของโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติที่ดี (Best Practice)

ระยะที่ 2 การสร้าง ตรวจสอบยืนยัน และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ขั้นตอนที่ 2.1 การยกร่างโปรแกรม ผู้วิจัยนำผลการศึกษาจากระยะที่ 1 มาเป็นข้อมูลยกร่างโปรแกรมใน 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหา ได้แก่ 1) การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ 2) การออกแบบการเรียนรู้ 3) สื่อ และเทคโนโลยี 4) การวัดประเมินผล องค์ประกอบที่ 4 วิธีการพัฒนา และองค์ประกอบที่ 5 การประเมินผล

ขั้นตอนที่ 2.2 การตรวจสอบยืนยันโปรแกรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบยืนยันโปรแกรม ใช้เทคนิคสนทนากลุ่ม จำนวน 5 คน โดยเลือกแบบเจาะจง

ขั้นตอนที่ 2.3 การประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรม โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ครูผู้สอน ปีการศึกษา 2567 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 15 คน

ผลการวิจัย

1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็น และแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

องค์ประกอบการจัดการเรียนรู้แบบ ห้องเรียนกลับด้าน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI _{modified}	
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	PNI	ลำดับ
ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้	3.38	0.96	ปานกลาง	3.93	1.07	มาก	0.140	3
ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	3.42	0.99	ปานกลาง	4.08	0.88	มาก	0.162	2
ด้านสื่อ และเทคโนโลยี	3.48	0.85	ปานกลาง	4.22	0.78	มาก	0.175	1
ด้านการวัดและประเมินผล	3.59	0.89	มาก	4.16	0.76	มาก	0.137	4
โดยรวม	3.46	0.93	ปานกลาง	4.10	0.87	มาก	0.153	

จากตารางที่ 1 พบว่าสภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$) ด้านสื่อ และเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.48$) และ ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.59$)

สภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.10$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.93$) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.08$) ด้านสื่อ และเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.22$) และ ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 4.16$)

ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อยได้แก่ ด้านสื่อ และเทคโนโลยี (PNI_{modified} = 0.175) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.162) ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ (PNI_{modified} = 0.140) และ ด้านการวัดและประเมินผล (PNI_{modified} = 0.137)

2) ผลการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ประกอบไปด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ด้านสื่อ และ

เทคโนโลยี และ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ด้านการวัดประเมินผล 4) วิธีการพัฒนา ประกอบไปด้วย หลักการ
พัฒนา 70:20:10 ประกอบด้วย ร้อยละ 70 การเรียนรู้ด้วยตนเอง ร้อยละ 20 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง
ร้อยละ 10 การฝึกอบรมและร่วมสัมมนา และ 5) การประเมินผล ประกอบด้วย วิธีการประเมินผล 1)สังเกต
การจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงเพื่อประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอน 2)ประเมินระหว่าง
สอน ผ่านการสังเกตและอภิปราย 3)สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้โดยการอภิปรายกลุ่มแลกเปลี่ยน
ประสบการณ์กับเพื่อน และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล มีดังนี้ 1) แบบนิเทศ ติดตามการนำไปใช้ 2) แบบ
ประเมินตนเอง

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงมาตรฐานเกี่ยวกับความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์
ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
องค์ประกอบที่ 1 หลักการ									
1.1 ความชัดเจนของหลักการ	4.4	0.50	มากที่สุด	4.73	0.45	มากที่สุด	4.86	0.35	มากที่สุด
1.2 ความสำคัญของหลักการ	4.5	0.50	มากที่สุด	4.86	0.35	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด
1.3 การนำไปใช้	4.66	0.48	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์									
2.1 เพื่อพัฒนาความรู้ และ ทักษะการจัดการเรียนรู้แบบ ห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู	4.67	0.49	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด
2.2 เพื่อส่งเสริมการสร้างและใช้ สื่อ เทคโนโลยีในการจัดการ เรียนรู้	4.86	0.35	มากที่สุด	4.48	0.41	มากที่สุด	4.86	0.35	มากที่สุด
2.3 เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้ ครูในการจัดการเรียนรู้	4.66	0.48	มากที่สุด	4.86	0.35	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด
2.4 ความครอบคลุม องค์ประกอบ	4.73	0.46	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด
องค์ประกอบที่ 3 เนื้อหา (90 ชั่วโมง)									
3.1 สอดคล้องกับจุดประสงค์ ของรูปแบบ	4.73	0.46	มากที่สุด	4.66	0.48	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด
3.2 การจัดเรียงเนื้อหาสอดคล้อง กับองค์ประกอบของโปรแกรม	4.8	0.44	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด
3.3 เนื้อหากับระยะเวลา	4.60	0.50	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด	4.87	0.35	มากที่สุด

รายการประเมิน	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ	$\bar{X}$	S.D	ระดับ
3.4 หน่วยการเรียนรู้ 1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์และการออกแบบการจัดการเรียนรู้	4.80	0.41	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด	4.87	0.35	มากที่สุด
3.5 หน่วยการเรียนรู้ 2 ด้านสื่อและเทคโนโลยี	4.73	0.46	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด
3.6 หน่วยการเรียนรู้ 3 ด้านการวัดประเมินผล	4.67	0.49	มากที่สุด	4.60	0.51	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด

องค์ประกอบที่ 4 วิธีการพัฒนา

4.1 หลักการพัฒนาแบบ 70: 20: 10	4.80	0.41	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด
ประกอบด้วย ร้อยละ 20 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง	4.67	0.49	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด	4.86	0.35	มากที่สุด
ร้อยละ 10 การฝึกอบรมและร่วมสัมมนา	4.60	0.51	มากที่สุด	4.60	0.51	มากที่สุด	4.86	0.35	มากที่สุด

องค์ประกอบที่ 5 การประเมินผล

5.1 วิธีการประเมินผล

5.1.1 การสังเกตการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงเพื่อประเมินความสามารถในการจัดการเรียนการสอน	4.80	0.41	มากที่สุด	4.73	0.46	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด
5.1.2 การประเมินระหว่างสอนผ่านการสังเกตและอภิปราย	4.87	0.35	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด
5.1.3 การสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้โดยการอภิปรายกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนร่วมงาน	4.73	0.46	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด	4.87	0.35	มากที่สุด

5.2 เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล

5.2.1. แบบนิเทศ ติดตามการนำไปใช้	4.87	0.35	มากที่สุด	4.80	0.35	มากที่สุด	4.87	0.35	มากที่สุด
5.2.2 แบบประเมินตนเอง	4.86	0.35	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด	4.80	0.41	มากที่สุด
รวม	4.77	0.43	มากที่สุด	4.72	0.45	มากที่สุด	4.81	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่

ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.77$, S.D.= 0.43) ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D.= 0.45) และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D.= 0.40)

อภิปรายผล

1) จากผลการวิจัยสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และด้านสื่อ และเทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการวัด และประเมินผลอยู่ในระดับมาก ดังที่ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2561) ได้ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่ทำให้ครูยังคงใช้การสอนแบบบรรยายโดยไม่ได้บูรณาการเทคโนโลยี ได้แก่ ความเคยชินกับรูปแบบการสอนแบบดั้งเดิม ขาดความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยี และ ข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากร ส่งผลให้การสอนยังคงเน้นการถ่ายทอดเนื้อหา มากกว่าการพัฒนาทักษะของผู้เรียนแม้ว่าการสอนแบบบรรยายจะมีข้อดีในการถ่ายทอดข้อมูลเชิงลึก แต่ในศตวรรษที่ 21 ครูควรปรับเปลี่ยนแนวทางสู่การเรียนรู้โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน

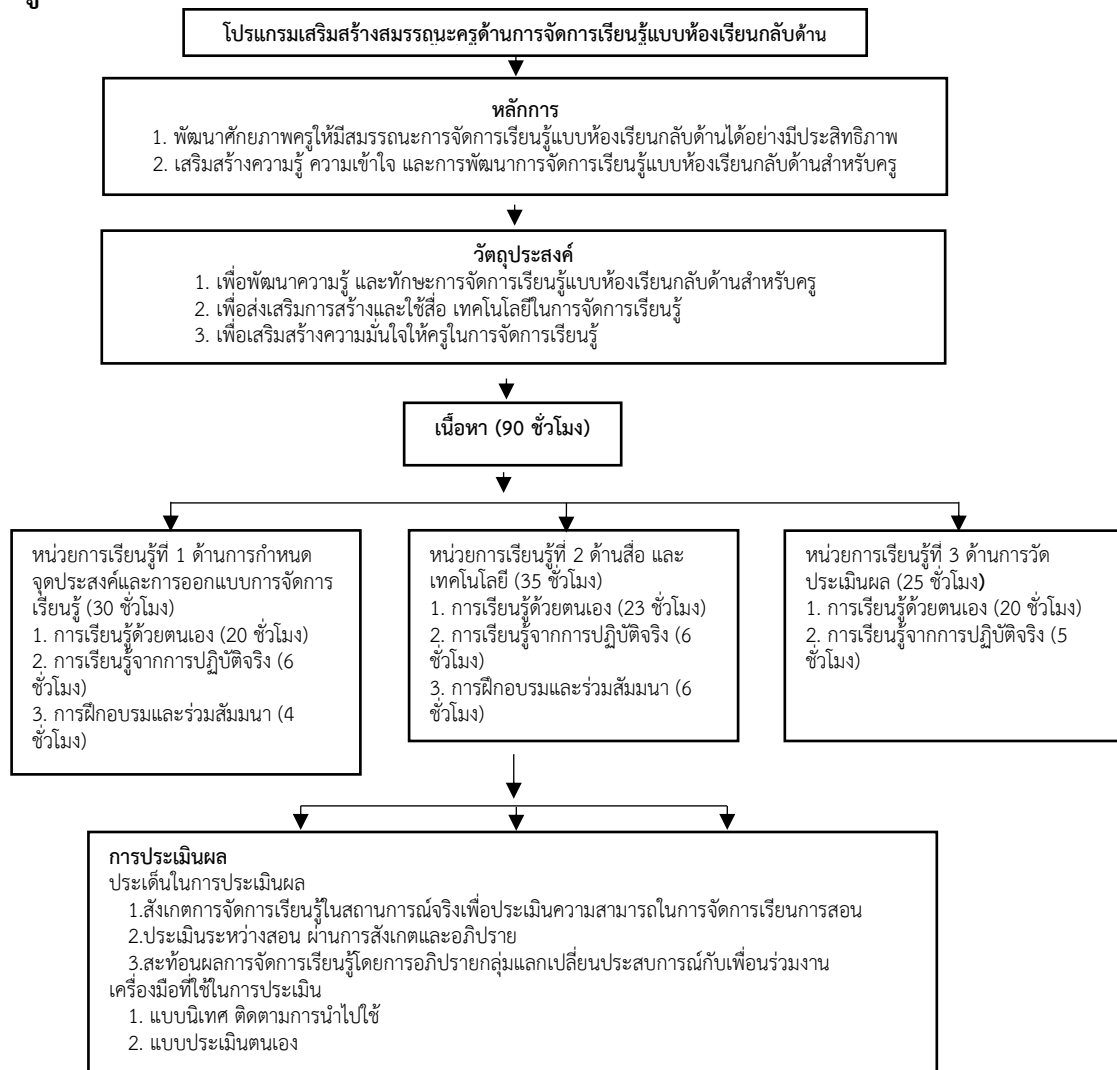
จากผลการวิจัยสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน และครูมีความต้องการที่จะพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การใช้เทคนิค และกลยุทธ์ต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และเนื้อหาการเรียนการสอน ที่ช่วยในการเรียนจัดการรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสามารถจัดการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของนักเรียนและกระตุ้นการเรียนรู้ด้วยตัวเองที่บ้านและในห้องเรียนได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้สภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านอยู่ในระดับมาก ดังที่ วิจารณ์ พานิช (2556) ในห้องเรียนกลับด้าน ครูจะไม่เป็นผู้ที่ยืนบรรยายเนื้อหาในห้องเรียนเหมือนเดิม แต่จะทำหน้าที่เป็นผู้ช่วยหรือโค้ชในการแนะนำกระบวนการเรียนรู้ นักเรียนสามารถเรียนรู้เนื้อหาที่บ้านผ่านสื่อที่ครูเตรียมไว้

ลำดับความต้องการจำเป็นของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านสื่อและเทคโนโลยี มีความต้องการจำเป็นในการพัฒนามากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และ ด้านการวัดและประเมินผล ทั้งนี้เป็นเพราะว่าในกระบวนการจัดการเรียนการสอนแบบห้องเรียนกลับด้าน การใช้สื่อและเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ครูสามารถออกแบบและนำเสนอเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนการออกแบบการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่สำคัญไม่แพ้กัน เพราะการออกแบบกิจกรรมที่สามารถกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและสร้างองค์ความรู้จากการเรียนที่บ้านมาประยุกต์ใช้ในการเรียนในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จริยาภรณ์ ตู่คำมูล (2563) เรื่องที่ศึกษา การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ความต้องการจำเป็นของสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น เรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ด้านการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ ด้านการใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี เพื่อการเรียนรู้ และด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2) โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ซึ่งประกอบด้วย 3 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ 1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ 2 ด้านสื่อ และเทคโนโลยี หน่วยการเรียนรู้ 3 ด้านการวัดประเมินผล 4) วิธีการพัฒนาครู หลักการพัฒนา 70:20:10 ประกอบด้วย ร้อยละ 70 การเรียนรู้ด้วยตนเอง ร้อยละ 20 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ร้อยละ 10 การฝึกอบรมและร่วมสัมมนา และ 5) การประเมินผล ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์จากการศึกษาเอกสาร ตำรา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน สอดคล้องกับ งานวิจัยของสุทธิณี สุขคร (2564) เรื่องที่ศึกษาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักร 4 MAT สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหาและกิจกรรม แบ่งออกเป็น 4 หน่วยการเรียนรู้ 4) วิธีพัฒนา ประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง และการฝึกอบรมและร่วมสัมมนา และ 5) การประเมินผลโปรแกรม

3) ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา 5) การประเมินผล ผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิพบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดเนื่องจาก โปรแกรมมีหลักการที่ชัดเจน วัตถุประสงค์ตรงกับความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครู เนื้อหาและวิธีการพัฒนาของโปรแกรมถูกออกแบบมาให้ครอบคลุมและเหมาะสมกับสถานการณ์การเรียนการสอนในปัจจุบัน ซึ่งช่วยให้ครูสามารถปรับตัวและพัฒนาสมรรถนะได้อย่างต่อเนื่อง การประเมินผลของโปรแกรมสามารถติดตามผลการเรียนรู้และการพัฒนาครูได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปฐมาภรณ์ ปะการะโพธิ์ (2564) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา มี 5 Module ประกอบด้วย Module 1 การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการคิดวิเคราะห์และการปฏิบัติจริง Module 2 การใช้และพัฒนาสื่อเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ Module 3 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง Module 4 การออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ Module 5 การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4) วิธีการพัฒนา ประกอบด้วย การเรียนรู้ด้วยตนเอง และการประชุมเชิงปฏิบัติการ 5) การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย การประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อน-หลัง การพัฒนาการประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 การประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมพัฒนาและการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโปรแกรม ผลการประเมินโปรแกรม โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 2 โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

สรุป

1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 (1) ผลศึกษาสภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้อยู่ในระดับปานกลาง ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสื่อ และเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง และ ด้านการวัด และประเมินผลอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านการวัด และประเมินผล ลำดับที่ 2 ด้านสื่อ และเทคโนโลยี ลำดับที่ 3 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และลำดับที่ 4 ด้านการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ (2) ผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูพบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้อยู่ในระดับมาก ด้านการ

ออกแบบการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ด้านสื่อ และเทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก และ ด้านการวัด และ ประเมินผลอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านสื่อ และเทคโนโลยี ลำดับที่ 2 ด้านการวัด และประเมินผล ลำดับที่ 3 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ และลำดับที่ 4 ด้านการ กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ (3) ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการเสริมสร้างการจัดการเรียนรู้แบบ ห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูพบว่า เรียงลำดับความสำคัญ ของความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ลำดับที่ 1 ด้านสื่อ และเทคโนโลยี ลำดับที่ 2 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ลำดับที่ 3 ด้านการกำหนด จุดประสงค์การเรียนรู้ และลำดับที่ 4 ด้านการวัดและประเมินผล (4) ผลการศึกษาแนวทางการเสริมสร้าง การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ของโรงเรียนที่มีแนว ปฏิบัติที่ดี (Best Practice) พบว่าสรุปได้ 5 องค์ประกอบดังนี้ 1) หลักการ องค์ประกอบที่ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) วิธีการพัฒนา และ 5) การประเมินผล

2) ผลการสร้าง ตรวจสอบยืนยัน และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 (1) ผลการสร้างโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการ เรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา ประกอบไปด้วย 3 หน่วย การเรียนรู้ ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ด้านการกำหนดจุดประสงค์และการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ด้านสื่อ และเทคโนโลยี และ หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ด้านการวัดประเมินผล 4) วิธีการ พัฒนา ประกอบไปด้วย หลักการพัฒนา 70:20:10 ประกอบด้วย ร้อยละ 70 การเรียนรู้ด้วยตนเอง ร้อยละ 20 การเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ร้อยละ 10 การฝึกอบรมและร่วมสัมมนา และ 5) การประเมินผล ประกอบด้วย วิธีการประเมินผล 1) สังเกตการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์จริงเพื่อประเมินความสามารถในการจัดการเรียน การสอน 2) ประเมินระหว่างสอน ผ่านการสังเกตและอภิปราย 3) สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้โดยการ อภิปรายกลุ่มแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อน และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินผล มีดังนี้ 1) แบบนิเทศ ติดตามการนำไปใช้ 2) แบบประเมินตนเอง (2) ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็น ประโยชน์ของโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านของครูในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 15 คน พบว่ามีความ เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

(1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีนโยบายให้ครูเข้ารับการพัฒนาตามการจัดการเรียนรู้แบบ ห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู และควรจัดให้มีระบบการติดตามประเมินผลการพัฒนา เป็นระยะและต่อเนื่อง เพื่อกระตุ้นให้ครูและบุคลากรมีความความตระหนักและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

(2) สถานศึกษา ควรจัดให้มีระบบการติดตามและประเมินผลการพัฒนาเสริมสร้าง การจัดการ เรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู เป็นระยะและต่อเนื่อง พร้อมทั้งมีการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการกระตุ้น ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนได้เกิดความตระหนักในด้านมาตรฐานวิชาชีพและพร้อมพัฒนาตนเอง

(3) ผู้บริหารสถานศึกษา สร้างความตระหนักและจัดโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครู เป็นหลักสูตรเพื่อเสริมทักษะให้กับครูอย่างจริงจัง และต่อเนื่องในฐานะผู้นำทางวิชาการ

(4) ครูผู้สอน ควรได้รับการพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้าน โดยการสร้างความตระหนักให้เห็นความสำคัญ และความจำเป็นต้องร่วมมือกันในการจัดการเรียนรู้

2) ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

(1) ควรมีการศึกษาควรศึกษาโปรแกรมหรือปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ การจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านที่เป็นลักษณะของการส่งผลทางตรงและทางอ้อม เพื่อให้สถานศึกษาได้มีโปรแกรมและเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาต่อไป

(2) ควรมีการวิจัยติดตามการนำโปรแกรมไปใช้ในการเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบห้องเรียนกลับด้านสำหรับครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

- ครุสภา. (2563). การพัฒนาการศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ครุสภา.
- จริยาภรณ์ ตู่คำมูล. (2563). การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชบาพร พิมวัน. (2563). นวัตกรรมการสอนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ครูไทย.
- เชิญตะวัน สุวรรณพานิช. (2556). แนวทางการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์การศึกษาไทย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- ปฐมาภรณ์ ปะการะโพธิ. (2564). การพัฒนาโปรแกรมการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- มนตรี วงษ์สะพาน. (2556). ทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์การศึกษาไทย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. (2567). แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2567. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2556). การปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สภาการศึกษา.
- สุทธิพร จิตต์มิตรภาพ. (2553). แนวทางการพัฒนาครูสู่ความเป็นมืออาชีพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ครุศาสตร์.
- สุทธิณี สุขคร. (2564). โปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะครูด้านการจัดการเรียนรู้ตามวัฏจักร 4 MAT สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิจารณ์ พานิช. (2556). การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในศตวรรษที่ 21. สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์. (2561). การศึกษาเชิงรุก: ทิศทางใหม่ของการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- Hough, J. B., & Duncan, J. K. (1970). Teaching: Description and analysis. Addison-Wesley Publishing Company.
- Brame, C. J. (2013). Flipping the classroom. Vanderbilt University Center for Teaching. Retrieved March 16, 2025 from <https://cft.vanderbilt.edu/guides-sub-pages/flipping-the-classroom>.